

Це безперервний процес саморозвитку та самовдосконалення, постійна кропітка робота над собою. Самоосвіта є одним із найважливіших способів підготовки викладача до професійної діяльності.

Проблема самоосвіти викладача зорієнтована на професійний саморозвиток, який спрямований на становлення, інтеграцію та реалізацію у педагогічній діяльності професійно значущих особистісних рис та здібностей, професійних знань і вмінь. Активізація професійного саморозвитку є важливою умовою успішності освітнього процесу, оскільки суттєво впливає на підвищення рівня пізнавальної активності студента.

Тому можна зробити висновки, самоосвіта викладача є основною формою підвищення педагогічної компетентності, яка полягає в засвоєнні, оновленні, поширенні й поглибленні знань, узагальненні досвіду шляхом цілеспрямованої, системної самоосвітньої роботи, спрямованої на саморозвиток та самовдосконалення особистості.

Література

1. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача. Навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Н. Б. Щокіна, Т. Ю. Вахрушева. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. / Н. Є. Мойсеюк. Київ, 2007. 608 с.
3. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. Київ: Вища шк., 1997. 349 с.
4. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970-1980. Т. 4, С. 250. Там же, Т. 9. , С. 41.

УДК 370.1:378.011.3-051:91

Гончарук В. В.
викладач кафедри хімії,
екології та методики їх навчання
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини
Тесленко А. О.
студентка факультету
інженерно-педагогічної освіти
Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини
goncharuk424@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ – ВАЖЛИВЕ ЗАВДАННЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Життя людини тісно пов'язане з природою, яка завжди була для неї джерелом матеріальних і духовних сил. Але сьогодні

людство зіткнулося з безліччю проблем, викликаних споживацьким ставленням людини до природи й низьким освітнім рівнем населення. За останні десятиліття екологічні проблеми набувають планетарного масштабу, адже людство починає розуміти відповідальність за наслідки згубного впливу та споживацького ставлення до навколишнього природного середовища. Це вимагає переорієнтування екологічної освіти та можливість здійснювати випереджувальну підготовку людини до переходу на стратегію сталого розвитку. Сталий розвиток є новим принципом людського спільного життя: майбутні покоління повинні мати ті ж самі ресурсні можливості, що мають і нині існуючі. Отже, суспільство висуває потребу в компетентній особистості, яка на основі самостійного критичного мислення і відповідальності буде готовою і здатною не лише визначати екологічні проблеми, а й знаходити раціональні шляхи їх вирішення [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченням проблем екологічної освіти та виховання займалися видатні педагоги минулого: О. Духнович, К. Ушинський, В. Сухомлинський. І в наш час багато науковців і педагогів-практиків присвятили свої дослідження цій проблемі, як-от: Н. Глухова, Н. Кондратьєва, Н. Лисенко, С. Ніколаєва, З. Плохій, В. Скребець, В. Сухар, В. Фокіна, Н. Яришева та ін.

Формулювання мети роботи (постановка завдання). Завдання статті – розкрити особливості формування екологічної компетентності особистості у процесі сучасної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Екологічна освіта – це процес, який включає людські знання та усвідомлення впливу людини на навколишнє середовище. Екологічна освіта є сукупністю екологічних знань, екологічного мислення, екологічного світогляду, екологічної етики, екологічної культури [2, с. 126]. Сучасна система вищої екологічної освіти є порівняно молодою й зараз перебуває на етапі становлення й розвитку.

Корисним вбачається аналіз досвіду викладання екологічних дисциплін у закордонних університетах, де екологічна підготовка має виражену регіональну і проблемно-практичну спрямованість.

Екологічна освіта ставить за мету не лише озброєння дітей новими екологічними знаннями, а й формування екологічно компетентної особистості, тобто такої, яка здатна, керуючись здобутими знаннями, сформованими цінностями й досвідом, приймати виважені екологічно-доцільні рішення в життєвих ситуаціях (побутових, у природному оточенні). Зараз важливо, щоб усі дорослі та діти стали на шлях співпраці з природою.

Зміст ознайомлення дошкільників з природою містить широке коло знань, зокрема про природні матеріали, сезонні зміни у природі, різноманітність рослин і тварин. Такий підхід до формування змісту знань про природу, що мають засвоїти діти, необхідний для формування в них системи наукових знань про природу та відповідного ціннісного ставлення до довкілля. Вивчення природи має починатися з того, що безпосередньо оточує дитину, тобто з тих об'єктів і явищ природи, які дитина може спостерігати щодня [1, с. 8].

На нашу думку, дуже важливо якомога повніше використати можливості шкільного закладу для екологічної освіти дітей. Одним із провідних завдань шкільного закладу освіти є формування екологічної компетентності молодого покоління. Екологічна освіта та виховання здійснюється на всіх етапах життєдіяльності дитини, на кожному з яких ставиться певна мета, завдання, добирається відповідна методика з огляду на вікові особливості. Екологічна компетентність передбачає здатність мобілізувати знання, ставлення дитини, готовність реалізувати їх у конкретній екологічній ситуації.

3. Плохій визначає чинники, від яких, на її думку, залежить формування екологічної компетентності особистості: 1) формування в дітей дошкільного віку знань про природу (на заняття з природи слід виносити узагальнювальні теми після того, як діти набудуть досвіду безпосередньої взаємодії з об'єктами і явищами природи); 2) головними методами здобування екологічної освіти мають бути: спостереження, експериментування, моделювання, продуктивна діяльність, розв'язання проблемних ситуацій, педагогічне спілкування; 3) переважаючою емоцією дитини має бути радість від процесу пізнання, взаємодії зі світом природи; 4) розвивальне середовище та педагогічний процес мають відповідати особливостям розвитку та саморозвитку дитини, формуванню таких особистісних якостей: сприйнятливості, чутливості, спостережливості, допитливості, розсудливості, відповідальності, самостійності, креативності [3, с. 6-7].

Найголовнішими завданнями екологічної освіти у формуванні екологічної культури всіх верств населення є: виховання розуміння сучасних екологічних проблем держави й світу, усвідомлення їх важливості, актуальності і універсальності; відродження кращих традицій українського народу у взаємовідносинах із довкіллям, виховання любові до рідної природи; розвиток умінь приймати відповідальні рішення щодо проблем навколишнього середовища, оволодіння нормами екологічно грамотної поведінки; виховання глибокої поваги до власного здоров'я та вироблення навичок його збереження.

Висновки на основі цього дослідження і перспективи подальших розвідок. Ефективність формування екологічної компетентності дитини залежить насамперед від середовища, у якому відбувається її життєдіяльність. Еколого-розвивальне середовище в широкому розумінні – це єдність природного, предметного, соціального середовища та внутрішнього «Я». Ефективність впливу довкілля на особистість дитини в дошкільному навчальному закладі залежить від здатності педагогів організувати комфортне еколого-розвивальне середовище. Щоб сформувати екологічну компетентність, педагог має сам орієнтуватися в цих проблемах (глобальних, регіональних, місцевих), мати сформоване почуття громадянської відповідальності за стан природи, готовність до її збереження. Екологічна освіта та виховання формують певні навички поведінки людини в природному середовищі. І тільки осмислена поведінка в природі у відповідності з отриманими знаннями і навичками є свідченням екологічної культури особистості.

Література

1. Глухова Н. Емоційне спілкування дитини з природою як умова

творчого осягнення світу. *Дошкільне виховання*. 2001. № 10. С. 8-10.

2. Гончарук В. В. Особливості формування екологічної культури студентів закладів вищої освіти. *Актуальные научные исследования в современном мире: XXXIII Междунар. научн. конф.*, 26-27 января 2018 г., Переяслав-Хмельницкий: Сб. научных трудов. Переяслав-Хмельницкий, 2018. Вып. 1 (33), ч. 6. С. 125-130.

3. Плохій З. Еколого-розвивальне середовище дошкільного навчального закладу (інноваційні підходи). *Дошкільне виховання*. 2010. № 7. С. 6-10.

4. Сталий розвиток суспільства: роль освіти: путівник / [В. Підліснюк, І. Рудик, В. Кириленко, І. Вишенська, О. Маслюківська]; за ред. В. Підліснюк. К.: Вид-во СПД «Ковальчук», 2005. 88 с.

УДК 377.016:75

Грель Н. В.

викладач професійно-теоретичної підготовки
ДНЗ «Подільський центр ПТО»

ІННОВАЦІЙНІ ПРИЙОМИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ПРЕДМЕТІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ХУДОЖНЬОГО НАПРЯМКУ

Постановка проблеми. В умовах нової соціокультурної реальності зміни, що відбуваються у сфері професійно-технічної освіти, вимагають перегляду установлених позицій щодо професійно-теоретичної підготовки як важливого засобу формування професійних компетенцій учнів.

Професійна освіта має створити оптимальні умови для всебічного розвитку особистості, формування активної і самостійної людини, здатної знайти вихід з будь-якої нестандартної ситуації. Саме вони дозволяють якісно підготувати майбутнього фахівця, який володіє сучасними технологіями, а також розвинути особистість учня, зробити його готовим до вирішення конкретних ситуацій, у які він може потрапити в реальному житті.

Візуалізація в процесі підготовки спеціалістів художнього напрямку дозволяє вирішити низку педагогічних завдань, а саме: забезпечення інтенсифікації навчання, активізації навчальної і пізнавальної діяльності, формування і розвиток критичного і візуального мислення, зорового сприйняття та розпізнавання образів, підвищення візуальної грамотності і культури. Впровадження в навчальний процес інноваційних прийомів візуалізації навчального матеріалу забезпечує перехід учня на більш високий рівень пізнавальної діяльності, стимулює креативний підхід до вирішення поставлених завдань [4].

Аналіз наукової літератури з теми дослідження дає змогу стверджувати, що проблема візуалізації навчального матеріалу розглядалася в багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідженнях.

Візуалізація – це створення та представлення графічного образу текстової чи математичної інформації, що робить її наочною, а отже,